

Krejčová, Elena

Dvě brněnské konference věnované překladu a jeho výzvám

Opera Slavica. 2023, vol. 33, iss. 2, pp. 86-89

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/OS2023-2-9>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.78292>

License: [CC BY-SA 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Access Date: 27. 11. 2024

Version: 20230705

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

N. I. Lobačevského v Nižním Novgorodě a se slavisty Petrohradské univerzity při přípravě výměnných stáží studentů.

Jménem celé katedry slavistiky přejeme jubilantce do dalších let hodně zdraví a spokojenosti v osobním životě.

Za kolektiv oddělení rusistiky katedry slavistiky FF OU

Ljuba Mrověcová

About the author

Ljuba Mrověcová

University of Ostrava, Faculty of Arts, Department of Slavonic Studies, Ostrava, Czechia

Ljuba.Mrovecova@osu.cz

<https://orcid.org/0009-0004-9837-5763>

Toto dílo lze užit v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.

<https://doi.org/10.5817/OS2023-2-9>

Dvě brněnské konference věnované překladu a jeho výzám

V květnu 2023 se na Ústavu slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity konaly dvě konference, který měly totožný název – *Překlad a jeho výzvy*. První konference, která proběhla 11. května 2023, byla koncipována jako setkání nad tématy připravovaných disertačních prací a prezentace badatelských aktivit doktorských studentů Ústavu slavistiky FF MU v rámci projektu *Překlad a jeho lexikografická podpora v slovanském jazykovém a kulturním areálu*. Na ní prezentovali svůj výzkum i studenti doktorského studia Karlovy univerzity v Praze a Sofijské univerzity sv. Klimenta Ochridského. Referáty byly rozdělené do několika tematických bloků, např. mezijazykové ekvivalenci ve sféře odborného překladu se věnovali Vojtěch Adam (Masarykova univerzita) v prezentaci *K ekvivalenci v právní terminologii* a Dejan Draganov (Sofijská univerzita sv. Klimenta Ochridského) s příspěvkem

Терминологизацията като фактор на външната системност в терминологията на материалното наказателно право. Oleksandr Stukalo (Karlova univerzita) se věnoval mezijazykovému transferu při studiu dalšího slovanského jazyka v příspěvku *Mezijazykové interference ve slohových pracích studentů Českého centra Kyjev*. Aspekty uměleckého překladu z angličtiny do slovanských jazyků přiblížila Mariia Shapirko (Karlova univerzita) ve svém příspěvku *Překlady mytologém do češtiny, ruštiny a ukrajinštiny ve světě Harryho Pottera*. Zajímavý pohled na slovanská antroponyma přinesla Alena Danyiová (Masarykova univerzita) ve svém výzkumu *Антропонимы в русских и белорусских сказках (их этимология, особенности перевода и роль в сказках)*. Reáliím a jejich překladu nebo převodu do cizího slovanského jazyka se věnovaly Anna Caldrová ve studii *Od azbuky po zemljanku – ruské etnografické reálie v českém prostředí* a Anastasiia Hoisa (obě Masarykova univerzita) v příspěvku *Společensko-politické reálie a způsoby jejich přenosu v procesu překladu literárního textu*. Daria Kulagina (Masarykova univerzita) představila svoji jazykovou analýzu na téma *Sémantika lexému „škola“ v češtině a ruštině (kontrastivní analýza)*. Různým aspektům slovanské morfologie se věnovaly příspěvky Finky Sirakovové (Sofijská univerzita sv. Klimenta Ochridského) *Наблюдение върху сложните предлози в българския език* a Terezy Bojanovské (Masarykova univerzita) *Systém demonstrativních zájmen ve staroslověněštině v komparaci se současnou češtinou a ruštinou*. Pohled do diachronie a do historie slovanských jazyků představila Hanna Aleksiyevich (Masarykova univerzita) v příspěvku *Český jazykový vliv na jinoslovanské písemnictví 15.–17. stol.* Dominika Kubišová (Masarykova univerzita) se věnovala diskurzivní analýze ve své prezentaci *Jazyk politických elit: verbální súboj prezidenta a premiéra*, Šimon Tesař (Masarykova univerzita) přiblížil jazyk historické české minority v Srbsku v prezentaci *Čeština v srbském Banátu*. Frazeologismům v současných slovanských jazycích byly věnovány výzkumy Kosty Slavova (Sofijská univerzita sv. Klimenta Ochridského) *Фразеологизми в съвременната българска публична реч* a Taťjany Zaňko (Masarykova univerzita) *Transformační potenciál frazémů biblického původu v českém a ruském mediálním diskurzu*. Atmosféra konference byla bezprostřední a uvolněná, řečníci sdíleli nejen vědecké myšlenky, ale i pedagogické zkušenosti získané během doktorského studia, zazněly úvahy o aktuálních problémech studia slovanských jazyků. Referáty vzbudily živý zájem všech účastníků konference, většina z prezentovaných výzkumů vyvolala širokou diskusi, které se všichni přítomní aktivně účastnili.

Další den, 12. května 2023, proběhla na témže pracovišti další mezinárodní konference pod stejným názvem – *Преводът и неговите предизвикателства*, která však byla výhradně bulharistická a i jednacím jazykem byla jen bulharština. Kouzlu a umění překladu a tlumočení bylo věnováno mnoho příspěvků účastníků z Bulharska, Česka a Maďarska. V bloku o uměleckém překladu zazněly příspěvky Žoržety Čolakovové (Plovdivská univerzita Paisije Chilendarského) *Преводимост*

на метафората. Наблюдения върху чешките преводи на трима български поети – Пенчо Славейков, Пейо Яворов и Гео Милев, Diljany Denčevové (Sofijská univerzita sv. Klimenta Ochridského) *Различията в метафорогенните способности на езика – предизвикателства пред преводача*, Magdaleny Kostovové-Panajotovové (Jihozápadní univerzita Neofita Rilského, Blagoevgrad) *Литературата, създавана от „преведените хора“ – предизвикателство или нова норма?* a Veselky Nenkovové (Plovdivská univerzita Paisije Chilendarského) *(Не)наложителните бележки под линия в превода на художествена литература*. Překladům reálií se věnovaly prezentace Nedy-Marie Panajotovové (Jihozápadní univerzita Neofita Rilského, Blagoevgrad) *Преводни трансформации във версии на филма „Рамаяна. Легендата за принц Рама“ от 1992 година* a Marie Pilevové (Bulharská akademie věd) *„Малечкий Хенрих и неговът бавач“ и преводът на индийски реалии*. Specifickému problému měrných jednotek se věnovala Radost Železarovová (Sofijská univerzita sv. Klimenta Ochridského) v *Универсалните мерни единици и техните различни решения в превод (върху материал от чешката и българската художествена литература)*. Pavel Krejčí (Masarykova univerzita) představil problematiku mezijazykové ekvivalence v kontextu názvů států v příspěvku *Наименованията на държавите – проблем на чуждоезиковите еквиваленти*. Současným překladům Bible se věnoval Angel Pilev (Sofie) v *Проблеми на съвременните библейски преводи*, Elena Krejčová (Masarykova univerzita) se také soustředila na biblické texty, tentokrát z pohledu univerzitní výuky v *Предметът „Библейските текстове в славянски преводи“ – предизвикателства към преподавателя и студента*. Překladu a recepci bulharské literatury v Maďarsku a Srbsku byly věnovány příspěvky Móniky Farkas Baráthi (Univerzita v Szegedu) *Изгубени в превода – унгарски и сръбски превод на романа Възвишение от Милен Русков* a Marie Dudas (Univerzita ELTE, Budapešť) *Унгарските преводи на българската литература*. Veličko Panajotov (Sofijská univerzita sv. Klimenta Ochridského) představil specifika fonostylistické hodnoty při překladu a tlumočení v referátu *Фоностилистичната стойност като транслатологичен проблем (върху материал от словашки и български език)*, Nadežda Staljanovová (Sofijská univerzita sv. Klimenta Ochridského) se věnovala aktuálnímu tématu počítačového překladu a umělé inteligenci v *Компютърен превод, изкуствен интелект или (засега) човешка незаменимост?*, Anžela Georgievdová (Nová bulharská univerzita, Sofie) se zabývala dvojjazyčností periodik bulharské menšiny vydávaných v zahraničí v *Да преведеш Родината или Защо е важно българските мигрантски медии да бъдат двуезични*. Celý další blok příspěvků byl věnován otázkám výuky bulharštiny jako cizího jazyka a problémům překladu jako součásti výuky – v něm vystoupili Gina Bakardžievová (Karlova univerzita) s příspěvkem *Добри практики в обучението по превод*, Rajna Tančevová (Plovdivská univerzita Paisije Chilendarského) s *Договорът като правен документ и мястото му в обучението по специализиран превод*, Biljana Todorovová

(Jihozápadní univerzita Neofita Rilského, Blagoevgrad) с *Мястото на превода на текстове на фолклорни и съвременни песни в обучението по български език за чужденци* a Gergana Padarevová-Plievová (Jihozápadní univerzita Neofita Rilského, Blagoevgrad) с *Превод на български език на въпросителни изречения без частицата „ли“ (наблюдения върху книги за деца)*. Dlouhé a bouřlivé diskuse, přátelská atmosféra, spousta nápadů a dojmů, které si účastníci konference navzájem sdělovali, byly důkazem, že téma konference je velmi aktuální a že toto mezinárodní setkání se může stát tradičním brněnským vědeckým fórem věnovaným překladu ve všech jeho formách.

Elena Krejčová

About the author

Elena Krejčová

Masaryk University, Faculty of Arts, Department of Slavonic Studies, Brno, Czechia

ekrejcova@phil.muni.cz

<https://orcid.org/0000-0001-5458-5305>

Toto dílo lze užit v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.

